UNIVERZITET U SARAJEVU - FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS (I ciklus studija)

Odsjek	Odsjek za komparativnu književnost i informacijske nauke				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Izgradnja i upravljanje zbirkama u informacijskim ustanovama				
Šifra/kod	FIL KOI 242	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	I	Semestar	IV	Studijska godina NPP 2019/20.	2026/2027. 2027/2028.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	b/ h/ s				
Nastavnik/ca	Ime i prezime	Doc. dr. Džejla Khattab			
	Kontakt podaci	Kabinet:159 E-mail: dzejla.khattab@ff.unsa.ba Telefon: 0038733 253 172	Termin konsultacija	Dostupno na: Kabinetske konsultacije	
Saradnik/ca	Ime i prezime				
	Kontakt podaci		Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja 2 + vježbe 1 + informacijska praksa 1 = 4				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	*Predavanja:* Upoznavanje sa nacionalnim, državnim i lokalnim okruženjem, te principima, politikama i praksama koje se odnose na selekciju, nabavu, osiguravanje pristupa izvorima znanja i održavanje zbirki, kao i na evaluaciju informacijskih izvora, s posebnim osvrtom na različite tipove biblioteka. Uvod u teoriju organizacije, s posebnim osvrtom na informacijske ustanove. Razlike u organizaciji informacijskih ustanova. *Vježbe:* Primjena teorijskih znanja kroz rad na tekstu i praktične zadatke: analiza i evaluacija nabavne politike visokoškolske biblioteke, kritički osvrt i praktični zadatak iz selekcije bibliotečke građe, te vrednovanje informacijskih izvora na internetu primjenom CRAAP testa. *Informacijska praksa:* Grupni rad na projektu izgradnje digitalne zbirke u programu Omeka, uključujući primjenu licenci Creative Commons i slobodnih izvora multimedije; posjeta biblioteci (revizija i otpis, signiranje i inventarizacija, čuvanje i zaštita, međubibliotečka pozajmica, usluge povezane sa zbirkama).				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osposobiti student/ice da razumiju ulogu i zadaće biblioteka kao društvenih ustanova, da mogu planirati i organizirati rad u biblioteci, te da razumiju kako se planiraju, grade, vrednuju i unapređuju bibliotečke zbirke.				
SDG (cilj održivog	SDG4 – Kvalitetno obrazovanje; SDG5– Rodna ravnopravnost; SDG11 – Održivi				

razvoja)	gradovi i zajednice
Ishodi učenja	Znanje: primijeniti kriterije za selekciju raznolikih informacijskih izvora; primijeniti kriterije i metode vrednovanja nabavljenih informacijskih izvora. Vještine: demonstrirati izradu smjernica za izgradnju zbirki; planirati pročišćavanje zbirki. Kompetencije: odabrati i primijeniti temeljne principe izgradnje zbirke i digitalne zbirke; odabrati i primijeniti načine upravljanja zbirkama.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	**Predavanja:** Uvod u predmet: temeljni pojmovi, opis predmeta, zadaci, relevantna literatura, elementi praćenja rada, kriteriji ocjenjivanja. **Vježbe i informacijska praksa:** Upoznavanje s načinom rada na vježbama i informacijskoj praksi.
2.	**Predavanja:** Izgradnja vs. upravljanje fondom. Strateški menadžment i planiranje u bibliotekama. Kvalitet bibliotečkih usluga. **Vježbe i informacijska praksa:** Rad na tekstu: nabavna politika za biblioteke članica Univerziteta u Sarajevu.
3.	**Predavanja:** Smjernice za izgradnju zbirki: politika nabave i model Conspectus. **Vježbe i informacijska praksa:** Zadatak 1: analiza i evaluacija smjernica za izgradnju zbirki visokoškolske biblioteke.
4.	**Predavanja:** Nabava bibliotečke građe: štampana i elektronička građa, licenciranje, konzorcijska nabava i otvoreni pristup. Međubibliotečka posudba i dostava dokumenata. **Vježbe i informacijska praksa:** Zadatak 1: izrada i predaja.
5.	**Predavanja:** Selekcija (izbor) bibliotečke građe (1. dio): teorija selekcije. **Vježbe i informacijska praksa:** Kritički osvrt na odabrani tekst o ulozi bibliotekara u izgradnji zbirki.
6.	**Predavanja:** Selekcija (izbor) bibliotečke građe (2. dio): kriteriji selekcije za različite vrste građe i korisničke skupine. **Vježbe i informacijska praksa:** Praktični zadatak: prijedlog izbora građe za zadanu korisničku skupinu s obrazloženjem kriterija selekcije.
7.	**Predavanja:** Vrednovanje izvora na internetu. **Vježbe i informacijska praksa:** Zadatak 2: vrednovanje izvora na internetu primjenom CRAAP testa.
8.	**Prva polusemestralna provjera znanja (prvi parcijalni ispit)**
9.	**Predavanja:** Prijem i obrada bibliotečke građe: inventarizacija i signiranje. Revizija i otpis bibliotečke građe. **Vježbe i informacijska praksa:** Posjeta biblioteci: prijem i obrada građe, inventarizacija, signiranje, revizija i otpis, čuvanje i zaštita, međubibliotečka pozajmica, usluge povezane sa zbirkama.
10.	**Predavanja:** Vrednovanje fonda i analiza rezultata vrednovanja. **Vježbe i informacijska praksa:** Projekt NKB BiH: predstavljanje projekta i primjera digitalnih zbirki u programu Omeka. Odabir objekta s preliminarne liste nematerijalne kulturne baštine BiH i provjera stepena obrađenosti u Omeka zbirci.
11.	**Predavanja:** Digitalne zbirke: pojam, vrste i ciljevi. Digitalne zbirke baštinskih ustanova. **Vježbe i informacijska praksa:** Projekt NKB BiH: prepoznavanje institucije nadležne za brigu o objektu; odabir informacijskih izvora; usporedba s objektima prezentiranim na UNESCO-ovom mrežnom mjestu za nematerijalnu kulturnu baštinu.
12.	**Predavanja:** Organizacija digitalne zbirke: struktura zbirke, metapodaci i platforme za

	digitalne zbirke (Omeka). **Vježbe i informacijska praksa:** Projekt NKB BiH: definiranje elemenata opisa prema Dublin Core shemi i izrada dokumenta s metapodacima (primjena znanja iz kolegija Obrada dokumenata u baštinskim ustanovama).
13.	**Predavanja:** Autorska prava u digitalnim zbirkama: licence Creative Commons i izvori multimedije za slobodnu upotrebu. **Vježbe i informacijska praksa:** Projekt NKB BiH: odabir fotografija i multimedije iz slobodnih izvora; licence Creative Commons i podaci o nosiocu autorskih prava.
14.	**Predavanja:** Zavičajne zbirke u web okruženju. **Vježbe i informacijska praksa:** Projekt NKB BiH: unos digitalnih objekata i metapodataka u program Omeka; evaluacija Omeka zbirke i predstavljanje projekta.
15.	**Druga polusemestralna provjera znanja (drugi parcijalni ispit)**
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente/ice I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Oblici: frontalni, grupni i individualni rad. Metode: predavanje, rad na tekstu, kritički osvrt, praktični zadaci, projektna nastava i informacijska praksa u biblioteci. Nastavni materijal je pohranjen na sistemu učenja na daljinu BISER (http://biser.ff.unsa.ba/).
Obaveze studenata/tica i elementi praćenja rada studenata/tica u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenata/tica se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Uredno pohađanje nastave i aktivnost na nastavi	20	Max 20%
2.	Projektni zadatak (digitalna zbirka u programu Omeka)	20	Max 20%
3.	Prva polusemestralna provjera znanja	30	Max 30%
4.	Druga polusemestralna provjera znanja	30	Max 30%
	Ukupno: ____100____bodova		100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti/ce postižu na sljedeći način:

- Studenti/ce su dužni/e uredno pohađati predavanja, vježbe i informacijsku praksu. Aktivnost na nastavi podrazumijeva pripremu i učešće u nastavnim aktivnostima te izradu dva zadatka: analizu i evaluaciju smjernica za izgradnju zbirki visokoškolske biblioteke i vrednovanje izvora na internetu primjenom CRAAP testa. Bodovi se raspoređuju na sljedeći način: pohađanje i učešće u nastavnim aktivnostima – max. 10 bodova; zadatak 1 – max. 5 bodova; zadatak 2 – max. 5 bodova (ukupno min. 11, max. 20 bodova).
- Projektni zadatak podrazumijeva rad na izgradnji digitalne zbirke u programu Omeka (min. 11, max. 20 bodova): odabir objekta i informacijskih izvora – max. 5 bodova; izrada metapodataka prema Dublin Core shemi – max. 5 bodova; odabir multimedije iz slobodnih izvora uz navođenje licenci – max. 5 bodova; unos u Omeku i evaluacija zbirke – max. 5 bodova.
- Studenti i studentice su dužni/e polagati dva testa u toku semestra (osma i petnaesta

	sedmica). Prvi test obuhvata gradivo obrađeno do osme nastavne sedmice, a drugi gradivo obrađivano od devete sedmice do kraja semestra. Testovi su bodovani sa maksimalno 30 bodova (minimalno 17 bodova po testu). • Smatra se da je student/ica savladao/la gradivo ispitivano parcijalnim ispitom ukoliko je ostvario/la 55% od ukupnog broja bodova. Student/ica koji/a nije prešao/la prag od 55% na prvom parcijalnom ispitu ne može pristupiti drugom parcijalnom ispitu i oba segmenta polaže u terminima završnih ispita. Na završnom ispitu student/ica može dobiti onoliko bodova koliko je predviđeno silabusom za provjeru znanja na parcijalnim ispitima. Minimum – 55 bodova, maksimum – 100 bodova. Za vanredne studente/ice bodovat će se prisustvo konsultacijama i radnim subotama. Termini susreta sa vanrednim studentima/cama radnim subotama planirat će se prema rasporedu rada sa vanrednim studentima/cama. Napomena: Način ocjenjivanja je izmijenjen u odnosu na NPP.
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	Obavezna 1. Gregory, Vicki L. Collection Development and Management for 21st Century Library Collections: An Introduction. Chicago: ALA Neal-Schuman, 2019. [Dostupno na BISER-u]. 2. Johnson, Peggy. Fundamentals of collection development and management. Chicago: American Library Association, 2004. http://booksarsenal.weebly.com/uploads/1/8/7/2/18725370/fundamentals_of_collection_development_and_management.pdf (10.9.2025.)
	Dodatna 1. Darovi za zbirke: Smjernice za biblioteke. Sarajevo: BAM, 2014. https://bam.ba/wp-content/uploads/2024/03/ed_DAROVI_IFLA.pdf (10.9.2025.) 2. DCMI Metadata Terms. Dublin Core Metadata Initiative. https://www.dublincore.org/specifications/dublin-core/dcmi-terms/ (10.9.2025.) 3. Europske knjižnice i izazovi e-nakladništva / Europski ured za knjižnične, informacijske i dokumentacijske usluge (EBLIDA). 4. Guidelines for a Collection Development Policy Using the Conspectus Model. IFLA Acquisition and Collection Development Section, 2001. https://www.ifla.org/files/assets/acquisition-collection-development/publications/gcdp-en.pdf (10.9.2025.) 5. Khattab, Džejla; Hajdarpašić, Lejla; Dizdar, Senada. Zavičajne zbirke javnih biblioteka Federacije Bosne i Hercegovine u web okruženju. // Biblioteke za bolje sutra: zbornik radova, 2, 2(2025), str. 165–179. 6. Hajdarpašić, Lejla; Khattab, Džejla; Dizdar, Senada. Uloga metapodataka u prezentaciji turbeta u digitalnom okruženju. // Bosniaca, 28(2023), str. 107–126. DOI: 10.37083/bosn.2023.28.107

	7. IFLA/UNESCO Multicultural Library Manifesto. IFLA, 2006. 8. IFLA-ina načela za skrb i rukovanje knjižničnom građom. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2003. 9. IFLA-in kratki priručnik za pripravnost i planiranje mjera zaštite u slučaju katastrofa. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2012. 10. Knjižnice i intelektualna sloboda. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 43, 3(2000), str. 157-158. 11. Omeka. https://omeka.org/about/project/ (10.9.2025.) 12. Toscano, Miguel, Mario J. Cobo, and Enrique Herrera-Viedma. „Software Solutions for Web Information Systems in Digital Humanities: Review, Analysis and Comparative Study.“ Profesional de la Información, vol. 31, br. 2, 2022, str. 1–17. https://doi.org/10.3145/epi.2022.mar.11 (10.9.2025.)
Napomene	- Uz obaveznu i dodatnu literaturu pojedine teme zahtijevat će uvođenje dodatne literature. - Informacijska praksa koja se realizira u drugim institucijama koje čine nastavnu bazu kolegija, organizirat će se prema predloženom planu, ali i u skladu s raspoloživim terminima institucija. - Studenti/ce mogu koristiti alate umjetne inteligencije u akademske svrhe u skladu sa Politikom korištenja umjetne inteligencije u akademskim aktivnostima studenata Univerziteta u Sarajevu.